

**LIBER AMICORUM
LÁSZLÓ TRÓCSÁNYI**

**Tanulmánykötet Trócsányi László
65. születésnapja alkalmából
Studies commemorating the 65th birthday of
László Trócsányi
Mélange offert à László Trócsányi pour ses 65 ans**

Szerk./ed.: Kruzslicz, Péter – Sulyok, Márton – Szalai, Anikó

Szeged, 2021

Szerzők:

| | | | |
|-----------------------|--------------------------|-------------------------|-------------------|
| ©Andréani, Pascal | ©Gellén Klára | ©Lourde, Albert | ©Szabó Marcel |
| ©Badó Attila | ©Görög Márta | ©Martonyi János | ©Szabó Zsolt |
| ©Balogh Elemér | ©Gültekin-Várkonyi Gizem | ©Mathieu, Bertrand | ©Szajbély Katalin |
| ©Blutman László | ©Hajas Barnabás | ©Miskolczi-Bodnár Péter | ©Szakály Zsuzsa |
| ©Bodzási Balázs | ©Hajdú József | ©Mouton, Jean-Denis | ©Szalai András |
| ©Chronowski Nóra | ©J. Nagy László | ©Nagy Csongor | ©Szalai Anikó |
| ©Csehi Zoltán | ©Jakab Éva | ©Paczolay Péter | ©Szekeres Ildikó |
| ©Cservák Csaba | ©Károlyi György | ©Patyi András | ©Szilágyi Ede |
| ©Csink Lóránt | ©Karsai Krisztina | ©Philip, Christian | ©Téglási András |
| ©de Zwaan, Jaap | ©Kecsmár Krisztián | ©Raisz Anikó | ©Tóth Károly |
| ©Delpérée, Francis | ©Kisari Miklós | ©Rozsnyai Krisztina | ©Tráser Julianna |
| ©Dezső Márta | ©Kiss Barnabás | ©Schanda Balázs | ©Tribl Norbert |
| ©Dienes-Oehm Egon | ©Korhecz Tamás | ©Smith, Eivind | ©Udvary Sándor |
| ©Farkas Beáta | ©Kovács Péter | ©Somogyi Norbert | ©Varga Zs. András |
| ©Fejérdy Gergely | ©Köbel Szilvia | ©Somssich Réka | ©Várhelyi Olivér |
| ©Ferwagner Péter Ákos | ©Kruzslicz Péter | ©Sulyok Tamás | ©Veress Emőd |
| ©Flogaitis, Spyridon | ©Kukorelli István | ©Szabó Imre | ©Zalai Anita |

Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar
Nemzetközi és Regionális Tanulmányok Intézet
Intézetvezető, felelős kiadó: Szalai Anikó

University of Szeged Faculty of Law
International and Regional Studies Institute
Head of Institute, publisher: Szalai, Anikó

Université de Szeged, Faculté de droit et des sciences politiques
Institut des études internationales et régionales
Directrice de l'Institut, éditrice: Szalai, Anikó

Kézirat lezárásának időpontja: 2021. január 31.

Szeged, 2021

ISBN

KÖSZÖNTŐK – LAUDATIONS – MOTS DE SALUTATION

| | |
|--|----|
| SZALAI ANIKÓ: Európai szellemiség Szegeden | 9 |
| MISKOLCZI-BODNÁR PÉTER: Trócsányi László köszöntése | 11 |
| MATHIEU, BERTRAND : Portrait d'un ambassadeur de Hongrie en France par lui-même | 12 |
| DEZSŐ MÁRTA: Születésnap köszöntő Trócsányi Lászlónak | 19 |
| FARKAS BEÁTA: Trócsányi László köszöntése | 21 |
| KÁROLYI GYÖRGY: Trócsányi László nyomdokaiba lépve | 22 |
| PASCALE ANDRÉANI : Contribution pour le recueil des mélanges en l'honneur du Professeur László Trócsányi | 23 |
| SZEKERES ILDIKÓ: Több mint tizenhét éve | 24 |
| TÓTH KÁROLY: Nagyrabecsült Professzor Úr! | 26 |
| VÁRHELYI OLIVÉR: Hazánk egyik meghatározó építőmestere | 32 |
| KORHECZ TAMÁS: A tudós és a politikus szimbiózisa – ingyen ebéd nincs, de vannak vállalható kompromisszumok | 33 |
| SULYOK MÁRTON: A Mester és (egy) tanítványa – Trócsányi László 65. születésnapjára | 36 |

NEMZETI JOG – NATIONAL LAW – DROIT NATIONAL

| | |
|---|-----|
| BADÓ ATTILA: Centralizációs törekvések a magyar önkormányzati rendszer átalakításánál | 41 |
| BALOGH ELEMÉR: Alkotmányunk történelmi értékei | 51 |
| BODZÁSI BALÁZS: Az öröklési jog szerepéről – lehetséges-e a jogközelítés az öröklési jog területén? | 59 |
| CSERVÁK CSABA: Az alkotmányos identitás összetett kérdésköréről | 71 |
| CSINK LÓRÁNT: Lehet-e alkotmányos, ami törvénytelen? | 81 |
| GÖRÖG MÁRTA: Szemelvények a Magyar Jogászegylet első éveiből | 89 |
| HAJAS BARNABÁS: A hely már nem is számít? Avagy van olyan hely, ahol nem szabad gyülekezni? | 101 |
| KISS BARNABÁS: A közjog – államjog – alkotmányjog tárgyának és viszonyának meghatározása a magyar jogirodalomban | 113 |
| KÖBEL SZILVIA: „[A] legszigorúbb puritánsággal igyekeztem egész pályámon eljárni” – Vladár Gábor kitelepítése Budapestről 1951-ben | 123 |

| | |
|--|-----|
| KUKORELLI ISTVÁN: „Találkozásaim” Bibó Istvánnal, Bibó időszerűsége | 129 |
| PATYI ANDRÁS: Néhány gondolat a hetedik Alaptörvény-módosítás ürügyén | 139 |
| ROZSNYAI KRISZTINA: A step towards the dualistic model of administrative justice: the creation of an autonomous administrative procedural law in Hungary | 157 |
| SCHANDA BALÁZS: Néhány megjegyzés az alkotmánybíráskodás új szerepéhez | 167 |
| SZABÓ IMRE: Közjog – magánjog – közbizalom: egy törvénymódosítás margójára. | 175 |
| SZABÓ MARCEL: A nemzeti identitás és az alkotmányos önazonosság védelme a magyar Alkotmánybíróság gyakorlatában – gondolatok egy, a 143/2010. (VII. 14.) AB határozathoz fűzött párhuzamos indokolás utóéletéhez | 185 |
| SZABÓ ZSOLT: A brit parlamenti jog forrásai | 197 |
| SZAKÁLY ZSUZSA: Megkötheti-e egy generáció egy másik generáció kezét? Jefferson és Madison vitája az alkotmány szövegének módosíthatóságáról | 205 |
| SZALAI ANDRÁS: Az ellenállás joga, mint a demokrácia védelmének eszköze | 213 |
| SZILÁGYI JÁNOS EDE: Észrevételek a jövő nemzedékek érdekeinek alkotmányjogi védelme kapcsán, különös tekintettel a környezethez való joghoz és környezetvédelemhez kapcsolódó más kérdéskörök vonatkozásában | 223 |
| TÉGLÁSI ANDRÁS: Jogutódlás a korlátozási kártalanítás érvényesítése terén – elenyésző (alkotmányos) igény (?) | 235 |
| UDVARY SÁNDOR: A non-humán ágensek cselekvésének beszámítása | 247 |
| VARGA ZS. ANDRÁS: Az alkotmányos önazonosság doktrínájához vezető út | 253 |
| VERESS EMÓD: Megjegyzések a „korlátozott precedensrendszerrel”: adalékok egy aktuális vita háttéréhez | 261 |

EURÓPAI JOG – EUROPEAN LAW – DROIT EUROPÉEN

| | |
|---|-----|
| BLUTMAN LÁSZLÓ: Non-Transferable Competences of EU Member States: context and conceptions. | 279 |
| CHRONOWSKI NÓRA: Promises and practice: European judicial dialogue in the case law of the Hungarian Constitutional Court | 287 |
| CSEHI ZOLTÁN: Az Európai Unió Törvényszéke előtti eljárás egyes buktatói. | 299 |
| DE ZWAAN, JAAP W.: The Future of European Union Cooperation: The need for more internal stability and external authority. | 311 |
| DELPÉRÉE, FRANCIS : L'État contaminé | 325 |
| GÜLTEKIN-VÁRKONYI GIZEM: A Comparative Approach to the Data Protection Indicators in the National Artificial Intelligence Strategies of Hungary, Finland, the Netherlands and Italy | 331 |

| | |
|---|-----|
| HAJDÚ JÓZSEF: Protection and monitoring of human (social) rights in the 60-year-old European Social Charter | 339 |
| KARSAI KRISZTINA: Mérföldkő az uniós büntetőjog fejlődésében – az első büntetőjogi rendelet | 349 |
| KECSMÁR KRISZTIÁN : Le charme discret de l’article 65 du Traité CECA dans la lutte contre les ententes à la lumière des affaires Feralpi | 359 |
| KISARI MIKLÓS: Joseph de Maistre a politikai alkotmányok és az emberi intézmények rendezőelvéről | 367 |
| KRUZSLICZ PÉTER : Un dialogue imaginaire autour du principe de la souveraineté | 373 |
| MARTONYI JÁNOS: Európai identitás – Nyitni vagy bezárkózni. | 383 |
| MOUTON, JEAN-DENIS : L’Etat membre de l’Union européenne: entre défense de son identité constitutionnelle et respect de l’identité constitutionnelle européenne | 393 |
| NAGY CSONGOR ISTVÁN: Constitutional objections to opt-out collective actions: a cover up for a system failure? | 411 |
| PACZOLAY PÉTER: A bírói függetlenség az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatában. | 419 |
| PHILIP, CHRISTIAN : Union européenne et souveraineté des États membres | 429 |
| SMITH, EIVIND: Judicial Independence: On the relative importance of access to and status on the bench | 435 |
| SOMSSICH RÉKA: Nyelvfejlés és nyelvvédelem a magyar nyelvű uniós jogalkotásban | 441 |
| SULYOK TAMÁS: Felelősségünk az európai integrációért – Egy jogösszehasonlító tanulmány | 453 |
| TRASER JULIANNA SÁRA: „A tett halála az okoskodás” – avagy az európai polgári kezdeményezés hatékony alkalmazásának politikai korlátai. | 465 |
| TRIBL NORBERT: « Imaginer, c’est choisir »: az alkotmányos identitás európai értelmezésének nyomában | 473 |

NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK – INTERNATIONAL RELATIONS – RELATIONS INTERNATIONALES

| | |
|--|-----|
| FEJÉRDY GERGELY: Jean Paul-Boncour: egy „túlképzett” diplomata a budapesti francia követség élén | 483 |
| ALBERT LOURDE : La Francophonie instrument d’équilibrage de la mondialisation. | 495 |
| DIENES-OEHM EGON: Harminc esztendő ingoványos európai terepen | 507 |
| FERWAGNER PÉTER ÁKOS: Az 1926-os libanoni alkotmányhoz vezető út | 521 |

| | |
|--|-----|
| GELLÉN KLÁRA: Fenntartható fogyasztás vs. termék-elavulás – a fogyasztó és a vállalkozás a fenntartható termékek piacán | 527 |
| J. NAGY LÁSZLÓ: Diplomácia és kereskedelem - Magyar kapcsolat az Öböl menti országokkal (Az 1970-80-as évek) | 537 |
| JAKAB ÉVA: Háború és béke: Néhány gondolat Hugo Grotiushoz | 543 |
| KOVÁCS PÉTER: A Nemzetközi Büntetőbíróság és az Európai Unió | 557 |
| RAISZ ANIKÓ: Gondolatok a nemzetközi jog egyes aktuális kérdéseiről a közép-kelet-európai országok szemszögéből avagy alkotmányos identitás a nemzetközi jog szemüvegén át | 575 |
| SOMOGYI NORBERT: Az agrár- és tudománydiplomácia, mint a szakdiplomácia két sajátos területe | 583 |
| SPYRIDON FLOGAITIS: The commemoration of the Three Holy Hierarchs and the relation of Christianity with the Greco-Roman civilization | 591 |
| SZAJBÉLY KATALIN: Vallási jelképek viselése az oktatási intézményekben – eltérő standardok az ENSZ Emberi Jogok Bizottsága és az Emberi Jogok Európai Bírósága gyakorlatában | 597 |
| ZALAI ANITA: A spanyol Második Köztársaság Magyarország-képe – A trianoni békeszerződés revíziójának kérdése spanyol diplomáciai jelentésekben | 607 |
| IRODALOMJEGYZÉK | 613 |

Mérföldkő az uniós büntetőjog fejlődésében – az első büntetőjogi rendelet

1. Új időszámítás

2020. december 19-én lépett hatályba a befagyasztást és az elkobzást elrendelő határozatok kölcsönös elismeréséről szóló uniós rendelet.¹¹⁷⁹ A rendelet új időszámítást nyit az uniós büntetőjogi integrációban – formális (jogforrási) és materiális (szabályozási tartalom) szempontból is. A szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésén alapuló uniós politika a legdinamikusabban fejlődő integrációs politika az elmúlt két évtizedben, ennek egy újabb jelentős mérföldkövéhez értünk el a közelmúltban. Ebben a tanulmányban – *a jubiláns Trócsányi Lászlót, európeér jogászprofesszort köszöntve* – röviden bemutatom a rendeletet, nem elsősorban annak részletszabályait elemezve, hanem a büntetőjogi integrációban betöltött szerepére és az általa hozott újdonságokra fókuszálva.

2. Uniós jogi szabályozási keretrendszer a nemzeti büntetőjogokat érintően

A büntetőjogi jogviszonyok szabályozási keretrendszerét az uniós jogi integráció megváltoztatta, tradicionális szabályozási dogmák dőltek meg e területen és a hagyományosan zárt büntetőjogi szabályozási narratíva kinyílt mind *horizontális* (*transznacionális*), mind *vertikális* (*szupranacionális*) kontextusban is. Előbbi alatt azt értem, hogy a tagállamok egymás közötti együttműködése körében korábban és hagyományosan érvényesített szuverenitási és politikai jellegű kifogások vagy akadályok leépítése markánsan és döntően megvalósult (lásd kölcsönös elismerés elve, együttműködés „eljogiasodása”; kiadatás megszűnése, ketős inkrimináció követelményének kivételes jellege, közvetlen kommunikáció lehetősége az eltérő államok igazságszolgáltatási hatósági tagjai között stb.). A *vertikális* (*szupranacionális*) megnyílás pedig azt jelenti, hogy az Európai Unió – mind tagállami érdekeket képviselő ügynökként, mind pedig saját érdeket kialakító és érvényesítő entitásként¹¹⁸⁰ – tagállami büntetőjogokat alakító szereplőként egyre nagyobb jogi befolyással rendelkezik (lásd jogközelítés, Alapjogi Charta, európai jog kerettényállást kitöltő jellege; funkcionális

¹¹⁷⁸ Intézetvezető egyetemi tanár, MTA doktora, SZTE ÁJTK

¹¹⁷⁹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1805 rendelete (2018. november 14.) a befagyasztást és az elkobzást elrendelő határozatok kölcsönös elismeréséről, HL L 303/1, 2018. 11. 28., 1.

¹¹⁸⁰ ORBÁN Endre: Alkotmányos identitás az Európai Unióban. TKJTI, 2020.

kölcsönhatás¹¹⁸¹ stb.). Nem utolsósorban pedig szupranacionális büntetőhatalom kialakításának irányába tett erőfeszítések is ide tartoznak (Európai Ügyészség).

Ebben a keretrendszerben a szabályozás tárgyát képező témakörök folyamatos bővülése, a kormányközi együttműködési jellegből a szupranacionális felé való haladás, illetve a jogforrások „szigorodása” (a soft law – hard law kontextusában) világosan jelzi az evolúciós lépéseket. A tanulmányban – a terjedelmi korlátok miatt szűken – bemutatott rendelet a jogforrások, a jogi szabályozók kapcsán újabb szint megjelését jelenti, mivel a fenti dinamikus és markáns átalakulás mellett sem volt hatályban büntetőügyekben eljáró hatóságok számára *közvetlenül alkalmazandó, büntetőjogi tartalmú uniós* normaanyag 2020. december 19-ig. A hatályos jog büntetőügyekben is relevanciával bír, büntetőjogi kerettényállásokat kitöltő nem büntetőjogi uniós normái szabályozási céljukat tekintve, a büntetőjogi szabályozási tartalmat hordozó, de közvetlen hatállyal nem rendelkező normák pedig az érvényesítésük és hivatkozhatóságuk (címzettjük) vonatkozásában térnek el ettől a szabályozási paradigmától.¹¹⁸² A rendelet preambuluma persze leszögezi, hogy ez az „egy fecske nem csinál nyarat”, azaz a rendeleti jogalkotás ilyen tartalommal inkább csak egyszeri megoldásnak kellene tekinteni. Az (53) prambulumbekzdés szerint ugyanis „ennek a jogi aktusnak a jogi formája nem teremthet precedenst a büntetőügyekben hozott bírósági ítéletek és bírósági határozatok kölcsönös elismerése terén a jövőbeli uniós jogi aktusokra nézve. A jövőbeli uniós jogi aktusok jogi formájának megválasztását eseti alapon gondosan mérlegelni kell, figyelemmel többek között olyan tényezőkre, mint a jogi aktus hatékonysága, valamint az arányosság és a szubszidiaritás elve.” A bekezdésnek nincs jogi tartalma, jelentősége szimbolikus és politikai üzenetet hordoz a szubszidiaritás védelmében, valójában csak látszólagos „garancia” azok számára, akik ezt a szabályozási utat nem tartják követendőnek, hiszen az uniós jogalkotást a megosztott hatáskörben eddig is az említett három tartalmi követelmény betartása jellemezte, s ha ilyen rendeletekre lesz még szükség a hatékonyság, arányosság és szubszidiaritás mellett, akkor e prambulumbekzdés nem fogja gátolni a jogalkotást.

3. A rendelet céljai

A 2015-ben meghirdetett európai biztonsági stratégia egyik komponenseként merült fel a kérdés rendeleti (újra)szabályozás szükségessége, elsősorban a terrorizmus finanszírozása elleni és a szervezett bűnözés elleni küzdelem hatékonysága növelése érdekében. A befagyasztás (lefoglalás, zár alá vétel) és az elkobzás (vagyonelkobzás is) jogintézményeket érintő uniós szabályozás első aktusa már 2003-ban megszületett¹¹⁸³, amit kiegészítettek a

¹¹⁸¹ KARSAI Krisztina: Az európai büntetőjogi integráció alapkérdései, KJK-Kerszöv, 2004., 81-82.

¹¹⁸² Az Európai Ügyészséggel kapcsolatos rendeleti szabályozásra itt nem térek ki, figyelemmel a tényre, hogy az – egyelőre – megerősített együttműködés keretében működik.

¹¹⁸³ A Tanács 2003/577/IB kerethatározata (2003. július 22.) a vagyonnal vagy bizonyítékkal kapcsolatos biztosítási intézkedést elrendelő határozatoknak az Európai Unióban történő végrehajtásáról, HL L 196., 2003.8.2., 45.

2005-ben¹¹⁸⁴ és a 2006-ban hozott további kerethatározatok.¹¹⁸⁵ ¹¹⁸⁶ A tagállamok jelentős erőfeszítéseket tettek az ezen kerethatározatokban megfogalmazott jogi standardoknak megfelelő nemzeti szabályozások kialakítására, azonban a Bizottság vizsgálatai szerint ezek továbbra is jelentős eltéréseket mutattak bizonyos pontokon, illetve a másik tagállamból érkező megkeresések végrehajtása tekintetében szükséges a további pontosítás és persze végrehajtási fegyelem.

A 2014-ben elfogadott irányelvi szabályozás¹¹⁸⁷ a bűncselekmény elkövetési eszközeinek és az abból származó jövedelemnek az Európai Unión belüli befagyasztására és elkobzására vonatkozó további standardokat már irányelvi szabályozással fekteti le, de értelemszerűen nem küszöbölheti ki a tagállami szabályozások különbségeit – a minimumkövetelményeken túlmenően. Az irányelvnek nem célja a transznacionális komponensű ügyekben történő együttműködés szabályainak módosítása, azonban világos, hogy a 2003-as, a 2005-ös és 2006-os kerethatározatok hatóköréhez képest a minimumszabályozást további határozat-típusokra is kiterjeszti – anélkül, hogy azokat bevonná a kölcsönös elismerés körébe. Ugyanakkor az irányelvi szabályozás – a kerethatározathoz képest – biztosítja az átültetés bármely hibája esetére a szerződészegési eljárás lehetőségét, illetve bizonyos feltételek fennállása esetén a közvetlen hatály érvényesülése is szóba jöhet. Jelentősége és szerepe ebben a fejlődésben tehát kulcsfontosságú volt. A bizonyítékokkal kapcsolatos „befagyasztás” (lefoglalás, zár alá vétel) kapcsán a teljes eljárási jogsegély-jogot felváltó európai nyomozási határozat¹¹⁸⁸ is megemlíthető, ez is irányelvi szabályozásként már jelentősen meghaladta a korábbi szabályozás hatékonyságát. A közelmúltban hatályba lépett rendelet a következő lépés, amely tehát a kölcsönös elismerés jogi technikáját úgy teszi kötelezővé, hogy az alkalmazandó jogszabályokat az uniós jogalkotó maga határozza meg, a tagállami jogalkotó feladata pedig a belső jogrendszerben az ezzel szemben álló normák hatályon kívül helyezése és adott esetben szükségesnek látszó végrehajtási normák kibocsátása marad. Mindezzel szükségszerűen a nemzeti eljárási jogok további közeledése (egységesülése) is várható, még akkor is, ha ez elsődlegesen nem célja a szabályozásnak.¹¹⁸⁹

Jelen rendelet a kölcsönös elismerés elvének kötelező és mindenre irányadó szabályozásával eljárásjogi természetű, a szabályozás célja, hogy a befagyasztást elrendelő határozatok és az elkobzást elrendelő határozatok kölcsönös elismerését és végrehajtását olyan

¹¹⁸⁴ A Tanács 2005/212/IB kerethatározata (2005. február 24.) a bűncselekményből származó jövedelmek, vagyon és az elkövetéshez használt eszközök elkobzásáról, HL L 86., 2005.3.15., 49.

¹¹⁸⁵ A Tanács 2006/783/IB kerethatározata (2006. október 6.) a kölcsönös elismerés elvének a vagyoneklobzást elrendelő határozatokra történő alkalmazásáról, HL L 328., 2006.11.24., 59.

¹¹⁸⁶ Részletes elemzés a korábbi joghelyzetről HOLLÁN Miklós: *Vagyonelkobzás*, 2008, HVG-Orac Lap-és Könyvkiadó Kft.; MIHÓNÉ LEITNER Judit: *A bűncselekményből eredő vagyon elvonása, a vagyoneklobzás in Magyar Jog* 2013/2, 87-92.

¹¹⁸⁷ Az Európai Parlament és a Tanács 2014/42/EU irányelve (2014. április 3.) a bűncselekmény elkövetési eszközeinek és az abból származó jövedelemnek az Európai Unión belüli befagyasztásáról és elkobzásáról, HL L 127., 2014.4.29., 39. Az irányelv kiterjed a nem ítéleten alapuló elkobzásra (legalább a vádlott vagy szökése, vagy betegsége esetén); a konkrét bűncselekménylista esetében kiterjesztett hatályú elkobzásra és a harmadik féltől történő elkobzásra is.

¹¹⁸⁸ Az Európai Parlament és a Tanács 2014/41/EU irányelv (2014. április 3.) a büntetőügyekben kibocsátott európai nyomozási határozatról, HL L 130., 2014.5.1., 1.

¹¹⁸⁹ Dánia és Írország nem működik együtt e rendelet alkalmazásában, ezen országokkal kapcsolatosan a fentiekben említett, közvetlen hatállyal nem rendelkező jogi instrumentumok képezik az alapján az együttműködésnek a továbbiakban is.

szabályok megállapításával segítse elő, amelyek kötelezik a tagállamokat arra, hogy egy másik tagállam által büntetőügyekben folytatott eljárás keretében kibocsátott, befagyasztást elrendelő határozatokat vagy elkobzást elrendelő határozatokat *további alaki követelmények nélkül elismerjék és a területükön végrehajtsák*. A jogszabály szerint a büntetőeljárás keretében kibocsátott elkobzási vagy befagyasztási határozatokat a tagállamoknak úgy kell végrehajtaniuk, mintha azt saját hatóságaik bocsátották volna ki (asszimiláció elve és az európai területiség elve¹¹⁹⁰). Lényeges ismérve az új szabályozásnak, hogy ezáltal az érintett tagállamnak el kell tudnia ismerni és végre kell tudnia hajtani egy másik tagállam által kibocsátott határozatát akkor is, ha ilyen határozat esetleg nem létezik a saját jogrendjében – az anyagi jogi eltérések kölcsönös elismerése így is megvalósulhat, azokon a területeken is láthatóan, ahol a korábban említett irányelvi minimum-szabályozással nem bontották le a különbségeket. A rendelet nem vonatkozik a bizonyítékok, illetve vagyontárgyak felkutatására (illetve a bizonyítási eszköz átadására), ilyen cselekmény foganatosítását európai nyomozási határozattal lehet kérni. A rendelet a büntetőügyekben folytatott eljárások keretében kibocsátott, befagyasztást elrendelő valamennyi határozatra és elkobzást elrendelő valamennyi határozatra alkalmazandó, ezáltal a határon átnyúló vagyonvisszaszerzésnek is hatékony eszköze lehet. Evidencia ma már, hogy az állam az igazságszolgáltatás „megvalósítása” során arra is törekszik, hogy a bűncselekményekből származó jövedelmet minél hatékonyabban elvonja, ezzel ugyanis meg tudja fosztani a bűnözőket a pénzügyi haszontól, és biztosítani tudja, hogy a bűnelkövetés ne legyen kifizetődő tevékenység.

Az Europol becslése¹¹⁹¹ szerint az EU-ban a bűncselekményekből származó jövedelemmel kapcsolatosan a vagyoni jellegű kényszerintézkedések a bűncselekményekből származó becsült bevételek 2,2%-át érinthetik, míg az elkobzás, vagyonelkobzás annak 1,1%-át. Az évente mintegy 10-20 tagállam által adott válaszok nyomán a 27 uniós tagállam vonatkozásában megállapította, hogy a tagállami hatóságok évente mintegy 2,4 milliárd EUR értékben hoznak a büntetőeljárással kapcsolatban átmeneti jellegű intézkedéseket (zár alá vétel, lefoglalás) és kb. 1.2 milliárd EUR értékben foganatosítanak a vagyont véglegesen elvonó intézkedést (elkobzás, vagyonelkobzás). Az ideiglenesen lefoglalt javak tehát mintegy felét érintően az unióban az eljárás végén a tulajdonjogot az állam végérvényesen el is vonja.¹¹⁹² Az Europol becslése szerint az EU éves GDP-jének 0,7–1,28 %-át érinti gyanús pénzügyi tevékenység.¹¹⁹³ Azaz rendkívül kifizetődő a kriminális „jövedelemszerzés”. Ez lehetővé teszi a szervezett bűnözői csoportok számára, hogy finanszírozzák bűnözői tevékenységeik kiterjesztését és a legális gazdaságba való beszivárgásukat.

Mindezek miatt is kulcsfontosságú, hogy a legtágabb értelemben vett *forum shopping megszűnjön* a kriminális magatartások vonatkozásában, azaz ne lehessen hasznot húzni a

¹¹⁹⁰ : KARSAI Krisztina: Alapelvi (r)evolúció az európai büntetőjogban, Iurisperitus Bt., Szeged, 2015. 94-95., 147-151. <http://publicatio.bibl.u-szeged.hu/15403/>

¹¹⁹¹ Europol 2016: Does crime still pay? <https://www.europol.europa.eu/publications-documents/does-crime-still-pay>.

¹¹⁹² A hazai helyzet részletes és friss elemzése itt: Állami Számvevőszék: A büntetőeljárásokban alkalmazott vagyoni intézkedések és kényszerintézkedések gazdálkodási és integritási kérdései. 2020. december. EL-2655-021/2020.

¹¹⁹³ Lásd bővebben A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak: Vagyonvisszaszerzés és elkobzás: Annak biztosítása, hogy a bűnelkövetés ne legyen kifizetődő tevékenység [Vagyonvisszaszerzés 2020-as jelentés]. Brüsszel, 2020.6.2. COM(2020) 217 final.

bűnelkövetés valamely transznacionális komponenséből (másik államba szökés, bizonyíték vagy vagyon¹¹⁹⁴ másik államban) a hagyományos együttműködési akadályok miatt – ez az *egységes európai igazságügyi térség*¹¹⁹⁵ központi alaptétele. Ha tehát a joghatóság és az igazságügyi hatóságok intézkedési mozgásterébe nincs bezárva a szuverenitási (és a területi főhatalomhoz kötődő) korlátok közé, Európában nem lesz értelme sem a bűncselekmények, sem az elkövetők, sem a bizonyítékok, sem pedig a bűnös vagyon transznacionális mozgásának. Ez egy vállalható célkitűzés, amit a Bizottság is érzékel a 2020-as jelentésében: „egyértelmű, hogy az EU-ban jelenleg lefoglalás tárgyát képező vagyoni eszközök nincsenek összhangban a bűnüldöző hatóságok vagy a közvélemény elvárásaival. A szervezett bűnözés kihatással van a közvetlen áldozataira, de a legális gazdaságba való beszivárgása az EU belső piacát is fenyegeti. Ez viszont kihatással van a közvéleménynek a semleges és hatékony közintézményekbe és a jogállamiságba vetett bizalmára. Az EU-nak és a tagállamainak ezért továbbra is arra kell törekedniük, hogy az EU egészében fokozódjon a befagyasztás és az elkobzás mértéke.”¹¹⁹⁶

A végrehajtási jogsegély mint a bűnügyi együttműködés egyik jogintézménye átalakul, és a tagállamok területe így e jogintézmény szempontjából földrajzi (joghatósági) határok nélküli egységes térséggé válik. A befagyasztás (lefoglalás, zár alá vétel) foganatosítása ugyan eljárási jogsegélynek minősül, azonban ennek kapcsán is a rendeleti szabályozás miatt a joghatósági kérdések már nem értelmezhetők a korábbi terjedelmükben – csak a rendelet szerinti akadályok képezhetik korlátját a kényszerintézkedéseknek. Összességében véve mindezek azt mutatják, hogy a kölcsönös elismerés elvének filozófiája itt is működőképes: a rendeleti szabályozással előidézett joghelyzet egy vagy több pontosan meghatározható határozattípusra vonatkozik (tehát nem generális jellegű), másfelől pedig azt is, ahogy említettem, hogy az eltérő a nemzeti szabályozások ezen a területen egyre kevésbé lesznek irányadók, azok konvergenciája szükségszerű.

4. A szabályozás főbb jellemzői

A rendelet jogalapja az EUMSZ 82. cikk (1) bekezdésének a) pontja, amelynek értelmében az EU-ban a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés a bírósági ítéletek és határozatok kölcsönös elismerésének elvén alapul, és magában foglalja a tagállamok törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseinek közelítését a (2) bekezdésben és a 83. cikkben említett területeken. Az Európai Parlament és a Tanács rendes jogalkotási eljárás keretében intézkedéseket állapít meg, amelyek célja: a) a bírósági ítéletek és határozatok minden formájának az Unió egészén belüli kölcsönös elismerését biztosító szabályok és eljárások megállapítása (...). A szabály lehetővé teszi rendelet kibocsátását a rendes jogalkotási eljárás

¹¹⁹⁴ Amennyiben a bűncselekménnyel szerzett vagyon több állam joghatósági területén található, illetve a jogelílenesen szerzett vagyoni eszközök átruházása, átalakítása, terjesztése (pénzmosás) transznacionális komponenset is tartalmaz, az illetékes hatóságok számára a vagyon felkutatása, befagyasztása, és elkobása nagyságrendekkel nehezebb, mint egy országon belül.

¹¹⁹⁵ KARSAI 2015 147-151.

¹¹⁹⁶ Vagyonvisszaszerzés 2020-as jelentés 16-17.

keretében – várható volt, hogy eljárási jellegű szabályozási témában a rendeleti jogalkotás is megkezdődik.

A rendelet az eljárási részletszabályok (jogorvoslat, foganatosítás stb.) kapcsán a tagállami belső jog megfelelő alkalmazását követeli meg.

4.1. Bűncselekményi kör

A rendelet általánosan kiterjed minden bűncselekményre (amelyet a tagállam büntetni rendel), amelynek kapcsán büntetőeljárás folyik vagy amelynek elbírálása körében elkobzás, vagy vagyonekobzást alkalmazott a bíróság. A kettős inkrimináció követelménye nem érvényesül az ún. katalógusbűncselekmények esetén, a lista jól ismert a kölcsönös elismerés elvén alapuló más együttműködési instrumentumokból, a bűncselekmények köre nem tér el ezektől. A listán nem szereplő bűncselekmények esetén a kölcsönös elismerés elve a kettős inkriminációhoz köthető, méghozzá a *faktuális szemlélet* alapján.¹¹⁹⁷

Lényeges szabályozási jellemző, hogy a rendelet alkalmazására *nem (csak) akkor kerülhet sor*, ha a bűncselekményeknek is van transznacionális karaktere, hanem valójában bármely érintett bűncselekmény esetén, amennyiben a hatósági intézkedés tárgyát képező dolog, vagyon egy vagy több másik tagállamban található. A tisztán belső büntetőjogi tényállás is (például csalás, nyereségvágyból elkövetett ölés; hivatali vesztegetés) is vezethet tehát a rendelet szerinti eljárási kényszerintézkedésekhez vagy más tagállamban található vagyon elkobzásához. A szabályozás evolúciós ugrását továbbá az is mutatja, hogy míg az „anyagi jogi” alapokat megadó kerethatározatok (2003; 2006) és irányelv (2014/42) meghatározott, ún. harmonizált bűncselekményekkel összefüggésben adja meg az adott eljárási kényszerintézkedés, illetve büntetőjogi szankció uniós fogalmát és követel jogközelítést a tagállami jogokban, a jelen rendelet, bár „ugyanazon” határozatokra vonatkozóan, de bármilyen bűncselekménnyel összefüggésben követeli meg eljárásjogilag a kölcsönös elismerés „majdnem maximális”¹¹⁹⁸ alkalmazását.

4.2. Megtagadási okok

A rendeletben felsorakoztatott megtagadási okok nem követik a kölcsönös elismerés tárgyát képező más határozatok irányelvi szabályozásában található szabályozást, egyes tagállami büntetőjogi anyagi jogi és/vagy eljárásjogi szabályozási eltérések (életkor, elévülési idő, illetve például távollétes eljárás) kevésbé jutnak szerephez. Etekintetben kizárólag a ne bis in idem érvényesítése képezheti gátját a végrehajtásnak, illetve a területiséggel kapcsolatos

¹¹⁹⁷ Rendelet 3. cikk (2) bekezdés: Az (1) bekezdésben említettektől eltérő bűncselekmények esetében a végrehajtó állam a befagyasztást elrendelő határozat vagy az elkobzást elrendelő határozat elismerését és végrehajtását függővé teheti attól, hogy a befagyasztást elrendelő határozat vagy az elkobzást elrendelő határozat kibocsátásához vezető cselekmények bűncselekménynek minősülnek-e a végrehajtó állam joga szerint, függetlenül az adott bűncselekmény kibocsátó állam joga szerinti tényállási elemeitől és minősítésétől.

¹¹⁹⁸ OCHINO Ariadna H.: Between the medium and the minimum options to regulate mutual recognition of confiscation orders in *New Journal of European Criminal Law* (2018) Vol. 9(4), 442.

kizáró ok.¹¹⁹⁹ A távollétes eljárás alatt is kérhető másik tagállamtól a „befagyasztás”, de a jogerős vagyonekhozás vagy elkobzás végrehajtása megtagadható ilyen esetben, ha az értesítéssel kapcsolatos európai eljárási követelményeket betartották [lásd rendelet 19. cikk (1) bek. g) pont]. Az elkobzás, vagyonekhozás végrehajtásának körében még az is megemlíthető, hogy a végrehajtást akadályozhatja az, ha a végrehajtó állam joga szerint az érintett személyek jogai lehetetlenné tennék az elkobzást elrendelő határozat végrehajtását (Rendelet 19. cikk). A további kizáró okok bemutatásától (terjedelmi okoknál fogva) el kell tekintenem.

Ezen túlmenően azonban a tárgyalások során az volt az egyik legfontosabb és legvitatottabb kérdés, hogy legyen-e és ha igen, milyen feltételekkel biztosítva olyan megtagadási ok, amely alapjogsérelem (gyanúja) esetén lehetővé tenné a végrehajtó tagállamnak a megtagadást. Az elfogadott szöveg lényegében okos kompromisszumnak tekinthető, mivel a 8. cikk (1) bek. f) pontja¹²⁰⁰ és a 19. cikk (1) bek. h) pontja tartalmaz egy ilyen megtagadási okot az EUB (Európai Unió Bírósága) által megfogalmazott¹²⁰¹ követelménynek megfelelő szövegezéssel. Kompromisszumos a megoldás, hiszen egyfelől már önmagában a tény, hogy a rendelet tartalmazza ezt a kitételeket – összehasonlítva más kölcsönös elismerést érvényesítő jogforrásokkal – jelentős előrelépés, mi több, az EUB által meghatározott követelményt „vésték köbe”, másfelől ez valójában mérlegelés tárgyát képező megtagadási ok és kivételes esetben lehet alkalmazni.

4.3. Határidők és formalitások

A rendelet az eljárási kényszerintézkedések határidejét a saját hasonló helyzetben alkalmazott határidőkhöz köti, de a haladéktalan végrehajtás kérését is megengedi, ilyenkor 48 órán belül – amennyiben a kibocsátó hatóság a befagyasztásra vonatkozó tanúsítványban jelezte, hogy a vagyon befagyasztása azonnal szükséges, mivel jogosan feltételezi, hogy a kérdéses vagyont rövid időn belül eltávolítják vagy megsemmisítik, vagy a kibocsátó államban folytatott nyomozás vagy eljárás miatt van rá szükség – dönt a végrehajtó hatóság a befagyasztást elrendelő határozat elismeréséről. További 48 órán belül pedig meghozza a befagyasztást elrendelő határozat végrehajtásához szükséges konkrét intézkedéseket (Rendelet 9. cikk). Az elkobzás és vagyonekhozás végrehajtását haladéktalanul, de legkésőbb 45 napon belül kell foganatosítani (Rendelet 20. cikk).

¹¹⁹⁹ Rendelet 8. cikk (1) bek. b) pont: „A végrehajtó hatóság csak akkor dönthet úgy, hogy nem ismeri el és nem hajtja végre a befagyasztást elrendelő határozatot, ha (...) a befagyasztást elrendelő határozat részben vagy egészben a kibocsátó állam területén kívül és részben vagy egészben a végrehajtó állam területén elkövetett bűncselekményhez kapcsolódik, és az a cselekmény, amely miatt a befagyasztást elrendelő határozatot kibocsátották, a végrehajtó állam joga szerint nem minősül bűncselekménynek”

¹²⁰⁰ 8. cikk (1) bek. f) pont: [A végrehajtó hatóság csak akkor dönthet úgy, hogy nem ismeri el és nem hajtja végre a befagyasztást elrendelő határozatot] ha rendkívüli helyzetekben, konkrét és objektív bizonyítékok alapján alapos okkal feltételezhető, hogy az ügy sajátos körülményei között a befagyasztást elrendelő határozat végrehajtása a Chartában foglalt valamely releváns alapvető jog – különösen a hatékony jogorvoslathoz való jog, a tisztességes eljáráshoz való jog vagy a védelemhez való jog – nyilvánvaló megsértését vonná maga után. A másik hivatkozott cikk az elkobzást elrendelő határozatokra vonatkozóan tartalmaz ugyanilyen szövegezésű megtagadási okot.

¹²⁰¹ Európai Unió Bíróságának a C-404/15. és C-659/15. PPU. sz. egyesített ügyekben Aranyosi Pál és Robert Căldăraru ellen kibocsátott európai elfogatóparancs végrehajtására irányuló eljárásokban 2016. április 5-én hozott ítélete.

A rendelet nem tartalmaz szankciót ennek elmulasztására, etekintetben a tagállami eljárási szabályok értelemszerű és uniókonform alkalmazása mindenképpen követhető.

A rendelet egységes formanyomtatványt (tanúsítvány) vezet be a határozatok tárgyát képező intézkedések pontos és egyértelmű leírásához, a tanúsítvány segíti a más tagállami hatóság eljárását azáltal, hogy az intézkedés jogi alapját jelentő más tagállami határozat minden részletkérdését pontosan és uniformizált módon tartalmazza.

4.4. Jogi személyek

A lefoglalás, a zár alá vétel, majd később az elkobzás, vagyonelkobzás érintheti a magán-személyek tulajdonosi jogosítványait, de értelemszerűen a jogi személyek tulajdonát képező vagyontárgyakat is. A rendelettel kialakított rendszerben a jogi személy másik államban feltehető vagyontárgyaira is kiterjedhetnek ezek a hatósági intézkedések, akkor is, ha a területi állam büntetőjoga nem ismeri a jogi személyek közvetlen büntetőjogi felelősségét vagy büntetőjogi szankcionálhatóságát (Rendelet 23. cikk).

Különleges fejlemény ez, hiszen a jogi személyek generális büntetőjogi felelőssége, de legalábbis a büntetőjogi szankcionálhatósága nem tárgya általános jogközelítésnek. Sem a bűnösségen alapuló büntetőjogi felelősség, sem a jogi személyek büntetőjogi felelősségének kialakítása nem általános kötelezettség az uniós tagállamok számára, az érdemi kötelezettség az elrettentő erejű, hatékony és arányos szankciók alkalmazásában áll a jogi személy (annak alkalmazottai, tisztségviselői) involválódása esetére.

A jogi személy vagyonát érintő korlátozó intézkedéseket – értelemszerűen – nem csak a bűnös (vagy ahhoz hasonlítható tudatos) involválódás esetén kell túrnie a jogi személynek, hanem akkor is, ha a jogi személy harmadik félként, végső soron jóhiszeműként jut vagyonhoz, az eljárás jogerős befejezéséig (azaz amíg tisztázódik a szerepe az adott bűncselekményt illetően) legalábbis mindenképpen. Ez nemzeti keretek között a legtöbb eljárási keretrendszerben bizonyosan nem újdonság, azonban az, hogy a másik tagállamban levő vagyontárgyak is – akárcsak ideiglenesen – a rendelet hatálya alá kerülhetnek, új helyzetet teremt és a *tényleges együttműködés* ezen a területen határokon átívelően is valósággá válhat.

4.5. Érintettek védelme

A rendelet – a korábbi szabályozásokhoz képest – jelentős figyelmet fordít az érintett személyek jogvédelmének tisztázására. Erre szükség is van, hiszen a) tagállami transzpozíció (jogi beillesztés) hiányában és a közvetlen hatály okán szükség van az egyértelmű szabályokra; és b) a tagállami jogvédelmi előírások működési, illetve alkalmazási elvét (a rendeletben nem szabályozott kérdésekben) is meg kell határozni. Megfelelően védeni kell tehát azon személyek jogait, akiket a befagyasztást (elkobzást) elrendelő határozat érint. Érintett lehet az, akivel szemben a határozatot kibocsátották, illetve azon személy, akinek a határozat hatálya alá tartozó vagyon a tulajdonában van, továbbá minden olyan harmadik fél is, akinek a vagyonnal kapcsolatos jogait az adott határozat közvetlenül sérti, a jóhiszemű harmadik feleket is beleértve. Azt viszont, hogy a releváns határozat a harmadik felet közvetlenül sérti-e, a végrehajtó állam jogával összhangban kell döntenie. A Rendelet 32. cikke kimondja az érintett

személy haladéktalan tájékoztatásának kötelezettségét, a kötelezettségnek való megfelelésre a végrehajtó állam joga az irányadó, ahogy a – végrehajtáshoz kapcsolódó – jogorvoslati lehetőségeket is a végrehajtó állam joga határozza meg (ideális esetben a 2014/42 irányelv megfelelő átültetésével kialakul belső joghelyzetben). A rendelet azonban a jogorvoslat körében nem engedi az adott határozat érdemben való megtámadását a végrehajtó államban, ahhoz a kibocsátó államban rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőséget kell igénybe venni.

Megállapítható, hogy a korábbi szabályozási tartalomhoz képest a sértetti igények érvényesítése és a kártalanítási intézkedések is egyértelműbben válnak kezelhetővé a transznacionális ügyekben. A befagyasztott vagy elkobzott vagyonnal való rendelkezésre vonatkozó szabályok a rendelettel elsőbbséget biztosítanak a sértettek megillető kártérítésnek és vagyonuk visszaszolgáltatásának. Ez akkor igaz, ha a kibocsátó tagállamban a sértettek történő visszaszolgáltatásra megfelelő szabályok vannak hatályban (a 2014/42-es irányelv alapján elméletileg ez a helyzet mindegyik tagállamban). Először tehát – amennyiben jogilag ez kötelező és lehetséges – a sértett számára kell a vagyont visszaszolgáltatni, tehát korábban hagyományosan alkalmazott 50%-os megoldás (50% a végrehajtó tagállamban marad, 50% pedig visszakérül a kibocsátó tagállamba. lásd 2006-os kerethatározat) kiegészítő szabállyal lép vissza. A Rendelet 30. cikke szerint, ha nem rendelkeztek a sértettek történő visszaszolgáltatásról vagy nem kötöttek külön megállapodás az érintett tagállamok között, akkor az elkobzott (vagyonelkobzás alá eső) vagyon értékes szerint alakulhat a megosztás az érintett tagállamok között: a végrehajtó állam rendelkezik az elkobzást elrendelő határozat végrehajtásának eredményeként befolyt pénzösszeg felett; amennyiben az elkobzást elrendelő határozat végrehajtásából befolyt összeg legfeljebb 10 000 EUR, az összeg a végrehajtó államot illeti meg; ha pedig az elkobzást elrendelő határozat végrehajtásából befolyt összeg több mint 10 000 EUR, a végrehajtó állam az összeg 50 %-át átutalja a kibocsátó állam részére [30. cikk (7) bek.].¹²⁰²

5. Új szereplő a büntetőjogi integrációs „fegyvertárban”

A rendeleti szabályozás a büntetőeljárásban (vagy azon kívüli releváns hatósági eljárásban) közvetlenül alkalmazandó szabályokat tartalmaz, amelyek a hatóságok és más eljárási szereplők számára jogokat és kötelezettségeket is biztosít. A jelen esetben az intézkedések, amelyeket foganatosítani kell a rendelet alapján, az állampolgárok (magánszemélyek, jogi személyek) alapvető jogainak gyakorlását korlátozzák vagy akadályozzák, hiszen mind a befagyasztási intézkedések, mind pedig a vagyontárgyak végleges elvonása a tulajdonhoz való jogot alapvetően érinti.

¹²⁰² Rendelet 30. cikk (6) bek.: (...) az elkobzást elrendelő határozat végrehajtásából befolyt, pénztől eltérő vagyon felett a következő szabályok szerint kell rendelkezni: a) a vagyont értékesíteni lehet, amely esetben az értékesítésből befolyt pénzösszeggel a (7) bekezdésnek megfelelően kell rendelkezni; b) a vagyont át lehet ruházni a kibocsátó államra, azzal, hogy amennyiben az elkobzást elrendelő határozat pénzösszegre vonatkozik, a vagyont csak a kibocsátó hatóság beleegyezésével lehet a kibocsátó államra átruházni; c) figyelemmel a d) pontra, amennyiben az a) és b) pont egyikét sem lehetséges alkalmazni, úgy a vagyon felett a végrehajtó állam nemzeti jogának megfelelően más módon is lehet rendelkezni; vagy d) a kibocsátó állam beleegyezésével a vagyon felhasználható közérdekű vagy szociális célokra a végrehajtó államban, ezen állam jogának megfelelően.

A büntetőeljárás közvetlen alkalmazás kontextusa több jogi követelményt egyidejűleg támaszt a rendeleti normaanyag felé. A rendeleti normaanyag *kellően pontosnak* kell lennie ahhoz, hogy – különösen a jogkorlátozó vagy jogfosztó következmények jogszerűek legyenek – egyértelmű legyen a jogalkalmazás. Ez láthatóan kevésbé sikerült bizonyos alapvető materiális jellegű követelmények meghatározásánál, minthogy például mit jelent az alapjogi megtagadási oknál a rendkívüli helyzet vagy hogy milyen standardokat kell alkalmazni például a jóhiszemű tulajdonszerzés megállapítására.

A rendelet alkalmazása során tagállami jogalkalmazóknak az Alapjogi Charta rendelkezéseire figyelemmel kell lenniük. A tagállami hatóságok általi közvetlen alkalmazás ugyanakkor a nemzeti alapjogi szabályoknak, illetve az Emberi Jogok Európai Egyezményének való megfelelést is megköveteli. Az uniós eljárásjogi jogharmonizáció korábbi eredményeinek (az ún. eljárásjogi garanciális irányelvek) figyelembevétele és alkalmazása viszont nem jelent már külön új követelményt, mivel azok tagállami jogalkotó általi transzpozíciója miatt már egyébként is a tagállami büntető eljárásjog részét képezik.

A rendelet nem követeli meg és nem is engedi a tagállami jogalkotó számára, hogy átültesse a szabályozást, azonban szükséges lehet bizonyos végrehajtási szabályok megalkotása, valamint az is, hogy a rendelet szabályaival szemben álló belső normákat hatályon kívül helyezze. S bár kollízió esetén a rendeleti szabályok háttérbe szorítanak a szembenálló belső normákat, a jogalkalmazás számára érdemesebb egyértelművé tenni a joghelyzetet az átvilágítással és a szükség szerinti hatályon kívül helyezéssel. A magyar jogalkotó is elvégezte ezt a feladatot és a börtönszűfoltosság miatti kártalanítási eljárással összefüggő visszaélések megszüntetése érdekében szükséges egyes törvények módosításáról szóló 2020. évi CL. törvény 10-14.§-aival módosította az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2012. évi CLXXX. törvény (EUTv.) VI. és IX/D. fejezeteit. Érthető, hogy a jogalkotó az EUTv-be iktatta be a szükséges részletszabályokat, ezzel a jogintézmény jogsegély jellege a szabályozás rendszertanából fakadóan nem vész el. Megítélésem szerint ez helyes lépés az új helyzet tanulhatósága, elfogadása és alkalmazásának megkönnyítése érdekében. Ugyanakkor az is várható, hogy bizonyos idő elteltével és a jogi integráció további fokozódásával az ilyen és ehhez hasonló eljárásjogi és büntetésvégrehajtási jogi rendelkezések megtalálják majd helyüket a nemzeti jogági kódexekben.